

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím:

Szomorú kórus

Forrás:

Világ

Bp.

1916. XI. 19

(Hely)

(Idő)

(Köf. v. füz.)

Osztályozás

Tárgy

381.6

Hely

Idő

"1916"

Személy

Szomorú kórus

Azoknak a társadalmi osztályoknak, amelyeknek tagjai fix fizetésből élnek, szomorú kórusa ismét fölhangzik. A napról-napra fokozódó drágaság mellé újabb sanyargató eszközként odalolakszik a tél is, hogy a végletekig fokozza a nyomorúságot, amelyen nem segítenek a drágasági pótlékok és a háborús segélyek sem. Egyszerre halljuk az állami tisztviselők, a magántisztviselők, a kereskedelmi alkalmazottak és a fővárosi tanácsok panaszait. Különbözőek ezek a panaszok, amint hogy a nyomorúság is más és más, amely kiváltja őket. Egészen tisztán látható azonban, hogy az intelligens középosztály ma legfőleg a pusztító megélhetését, jobbat, vagy rosszabbat, biztosíthatja. A középosztálynak ma csak ételre jut, kulturát, ruhát, szórakozást és minden mást ami az élet emberi karakterét adja meg, nélkülöznie kell. Még a legjobb indulatú segítség is, a munkaadó legmesszebbmenő támogatása is csak féleredményeket nyújthat; annál inkább szomorú, hogy a legtöbb helyen nem mennek el addig a határig, ameddig módjukban lenne és ameddig a méltányosság megkövetelné.

Azt a sok panaszt, amely itt következik, egyetlen nap vetette felszínre:

Lerongyolódunk

Az állami tisztviselők helyzetén törvénnyel próbált segíteni a kormány. 35%-os háborús se-

gélyt szavazott meg számukra az országgyűlés. Nem számhatták ezt az összeget arra, hogy ezzel a háború minden nyomorúságát száműzzék, — a folytonos drágulás révén azonban az a kis enyhítés is illuzóriussá vált, amit magát elérni véltek. Az élelmi és ipari cikkeknek áremelkedése má már 100—500 százaléknál tart, ilyen körülmények között nem csoda, ha a tisztviselők felajdulnak. Mindnyájukat fájdalmasan érint az a hang, amely emelkedik a tisztelőtlenkedő, munkás társadalmi osztálynak egyik hivatalos orgánumaiban az Állami

Tisztviselők Lapjában tör ki, amely **Lerongyolódunk** című vezércikkében így ír:

Mig hajdanában a köztisztviselő fizetéséből családját élmezte, ruházta, sőt itt-ott szórakozásra, színházlátogatásra, könyvvásárlásra is jutott pár garas, ma úgy fizetését, mint háborús segélyt tisztán az élelmezésre kell fordítania. Szóval mindent megesszünk. Hogy jól is laknánk, arról most ne is beszéljünk.

Ilyen viszonyok között, midőn már két éve elmúlt, hogy nem tudunk egy darab ruhát beszerezni, amugy sem valami tulságos nagy fehérműkészletünket pótolni, hova-tovább gyakoribb lesz a tisztviselő-családban a gondos háziasszony panaszja: lerongyolódunk. A drága petróleum mellett fél-éjszakát tölt a ház jószelleme és nem győzi a feleslenség indult fehérmű foltozását, a harisnyák stoppolását. Persze, annak idején sem voltunk képesek ezeket a dolgokat elsőrendű anyagból vásárolni, de a legjobb minőségű áru is a folytonos használatban tönkremegy.

Szóval: lerongyolódunk. De nem csak viseletünkben ám, hanem a szellemiekben is. Ki vett azelőtt könyvet, habár részletfizetésre is? A tisztvi-

sele. Nincs olyan tisztviselő-család, ahol ne akadna pár könyv, vagy egy kis könyvtár. Bizony nem telik ma erre a „luxus“-ra sem.

Bankok és iparvállalatok milliós nyereségeket mutatnak ki, a kereskedők soha nem létezett nyereséggel dolgoznak, azelőtt éhenkórász kúpecek, ezresekkel dobálódnak, hadsegélyes parasztasszonyok ládafiában szinig áll a bankó, eladósodva volt birtokosok, bérlők a lajbizsebükből fizetik ki a jelzálogterheket, takarékpénztári váltót, csak mi tisztviselők, „a magyar középosztály gerince“, „a nemzetfenntartó elem“, „az ország intelligenciája“ vagyunk kénytelenek azt a nyilvános, szomorú vallomást tenni: lerongyolódunk!

És szomorúan körülnézve kérdezhetjük: ki segít mi rajtunk? Mert — azt érezzük — valakinek mi rajtunk is kell segítenie!

Nem tudunk megélni

Nem tudunk megélni! — mondják a komoly elkeseredés hangján a magántisztviselők és a kereskedelmi alkalmazottak, akiknek nyomorúságával senki sem törődik. A főnökök kényének, kedvének vannak kiszolgálva és talán ez az elhagyatottságuk, ez az árvaságuk a legnagyobb panaszuk. A *Magánalkalmazott* című lap így festi mostoha helyzetüket:

Nagy a mi nyomorúságunk! Sokat dolgozunk és mégis koplalunk, nyomorgunk. Kopott, rongyos ruhában járunk, csak elvétve jut hus az asztalunkra, szentünk, fánk nincs, hideg a szobánk és otthon, a régi békés, boldog otthonban a nélkülözés ütött tanyát. Nem zugalódnánk, nem kiabálnánk, ha azt látnánk, hogy főnökeinknek is a mi sorsunk a sorsuk, azonban tudjuk nagyon jól, hogy amig mi, kiszírtésű alkalmazottak hihetetlen szenvedéseken

1
vergődünk át, addig ők gazdagságban, jólétben fűrödnek. *Mi dolgozunk és ők élvezik munkánk gyümölcsét, mi szerezzük meg a hasznot, melyből bőségesen telik, a kényelmes életre és mégis mi vagyunk kénytelenek éhes gyomorral robotolni.*

Kormányrendelettel kell meghatározni, hogy mennyi legyen a minimális fizetésünk. *Törvény erejével kell kimondani, hogy aki dolgozik, az munkája fejében jogot szerzett arra, hogy tisztességesen megélhessen.* Szövetségünk megbízható statisztikai adatokkal akarja bizonyítani, hogy milyen sivár és mennyire leromlott az üzleti és irodai alkalmazottak helyzete. *Ezek a statisztikai adatok nemcsak bizonyítani, nemcsak vádolni, de követelni fognak.*

Az összetartás erejével már sokszor harcoltunk sikerrel, sokszor vertünk vissza támadásokat, sokszor teremtettünk jobb viszonyokat. Most újra munkára hívjuk kartársainkat és hívó szavunkat kell, hogy ne csak meghallgassák, hanem kövessék is.

A főváros a tanárokon takarékoskodik

Az erdélyi menekültek elszállásolására a főváros tanácsa mindjárt szeptember elején néhány polgáriiskolát rendezett be, a menekülők fogadására és elhelyezésének teendőire pedig egyidejűleg kirendelte a tanács a felsőkereskedelmi és a polgári iskolák tanárait. Ezekben az iskolákban ennek folytán a tanítás csak október hó 16-án kezdődött meg s a tanács most — valószínűleg erre való tekintettel — az ideiglenes tanárok óradíjait, továbbá a rendes tanárok órátöbblet-díjait, sőt a rendkívüli tárgyak oktatóinak óradíjait is csak október közepétől számítva folyósította. Az érdekelteket ez az intézkedés nagyon érzékenyen — egész évi óradíjaik hetedrészének elvesztésével — sújtja s ezért a felsőkereskedelmi és a polgáriiskolák tanárainak

egyesületeiben széleskörű mozgalom készül, hogy a tanácstól e sérelmes intézkedés megváltoztatását kérjék. A fizetési szabályzat szerint ugyanis az iskolai év tartalmát a tanács határozza meg, de az évi tandíjak és a szóbanforgó óradíjak egész évre vannak megállapítva és eddigelé a tanács is mindig egész évre utalványozta azokat még olyankor is, amikor az iskolai évet különböző körülmények miatt meg kellett rövidíteni. A tandíjakat is mindig — ebben az évben is — egész évre szedte be a tanács s ellen nem is lehet kifogást emelni. A szabályzatnak és az eddigi gyakorlatnak alkalmazhatóságát ezáltal nyomatékosan igazolja még az a körülmény is, hogy az illető iskolák egész szünetelése alatt azok tanárai a tanács rendeletére az egyes pályaudvarokon egész éjjeli inspekciókkal súlyosbbitott szolgálatot teljesítettek. Végül még azt is nagyon különösnek találják az illetők, hogy amikor a tanács hivatásához méltóan a megélhetés mai nehéz viszonyait helyesen mérlegelve egyfelől mindenféle pótlékokkal igyekszik alkalmazottainak helyzetén segíteni: ugyanakkor másfelől kivételes intézkedésekkel a szabályzatban és a gyakorlatban gyökerező legális jövedelmektől fosztja meg őket. Ez esetben igazán nem tudta a jobbkez, amit a balkéz cselekedett s az alkalmazottak reménylik is ennek jóvátételét.

